

แนวทางการพัฒนาธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดเล็กบ้านคำซาว ตำบลสันกำแพง
อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

Business Development Guideline of “Ban Kamsao” Small Community
Enterprise, San Kampong Sub-District, San Kampong District,
Chiang Mai Province

กนกพร ศุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา
Kanokporn Suksawat na ayuthaya

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้ เพื่อศึกษาถึงการผลิตและการพัฒนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดเล็กบ้านคำซาว ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนเพื่อศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาเพื่อสร้างรายได้ที่ยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคำซาวตำบลสันกำแพงอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ วิธีการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเชิงปริมาณเพื่อสำรวจความคิดเห็นและข้อมูลเชิงตัวเลขเกี่ยวกับโครงสร้างธุรกิจและปัญหาที่พบ ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคำซาวส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน ข้อมูลส่วนบุคคลด้านอายุของสมาชิกส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 36-45 ปี ข้อมูลส่วนบุคคลด้านการศึกษาส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับปวส. ข้อมูลส่วนบุคคลด้านอาชีพส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย/เจ้าของกิจการขนาดเล็ก ข้อมูลส่วนบุคคลด้านรายได้มีรายได้หลักต่อเดือน 16,000-19,000 บาท

ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคำซาวส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาการจัดการทางธุรกิจ จึงนำแนวทางการจัดการ และการแก้ไขปัญหาการจัดการทางธุรกิจเข้ามาประยุกต์ใช้โดยมีแนวคิดต่างๆ ดังนี้การพัฒนาในทศวรรษที่ 2020 ในกลุ่มวิสาหกิจหลัก สมาชิกในชุมชนและเจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีกับ ปฏิบัติ ทักษะชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง เจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนสามารถคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ กลุ่มทักษะชีวิต และ อาชีพ สมาชิกในชุมชนและเจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถนำเอาทักษะชีวิต และ อาชีพอยู่ในระดับมากสมาชิกในชุมชนและเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีความสามารถในการปรับตัวและยืดหยุ่นตามสถานการณ์ สมาชิกในชุมชนและเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีความคิดริเริ่มและเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีขึ้น กลุ่มทักษะการเรียนรู้ และ นวัตกรรม สมาชิกในชุมชนและเจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถนำเอาทักษะชีวิต และ อาชีพอยู่ในระดับมากสมาชิกในชุมชนและเจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถคิดเชิงวิพากษ์ และ แก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบเนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความสามารถในด้านนวัตกรรม

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้คือ ควรส่งเสริมให้มีดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีระยะเวลาที่จำกัดทำให้การพัฒนา และการแก้ไขปัญหาส่วนใหญ่ยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร จากผลที่ได้จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่าสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีระยะเวลาในการเข้าร่วมพัฒนานานขึ้นจะส่งผลต่อการพัฒนาที่ดีขึ้น

คำสำคัญ: วิสาหกิจชุมชน, การพัฒนาอย่างยั่งยืน, การจัดการธุรกิจ, การตลาด, การสกัดโปรตีนไหม

ABSTRACT

This study aims to examine the production and development of the small community enterprise group Ban Kham Sao, San Kamphaeng Subdistrict, San Kamphaeng District, Chiang Mai Province, as well as to explore development strategies for creating sustainable income for the Ban Kham Sao community enterprise group in San Kamphaeng Subdistrict, San Kamphaeng District, Chiang Mai .The study method using a quantitative questionnaire to survey opinions and numerical information about the business structure and problems encountered. General information about the members of the Ban Kham Sao community enterprise group shows that the majority are male Personal information regarding the age of the members indicates that most are between 36-45 years old. In terms of education, most have completed vocational education (VET), with 11 individuals, accounting for 26.8% . Regarding occupation, most are engaged in trade/small business ownership, In terms of income, the majority have a primary income of 16,000-19,000 baht.

The study found that most members of the Ban Kham Sao community enterprise group lacked knowledge and ability in solving business management problems. Therefore, management approaches and solutions to business management issues were applied with various concepts as follows: The basic marketing concept involves setting guidelines for marketing operations and allocating business resources to achieve the objectives according to those guidelines. Marketing approaches change over time to meet societal needs, which most members still lack knowledge in. Consequently, government officials participated in providing knowledge. After the study, it was found that the Ban Kham Sao community enterprise group members could appropriately adapt these approaches compared to before and have continuously used them.

Recommendations include strengthening the group's management and marketing skills, as well as enhancing collaboration with government agencies for improved support efficiency.

Keywords: community enterprise, sustainable development, business management, marketing, silk protein extraction.

ที่มาและความสำคัญ

ในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน การพัฒนาชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนกลายเป็นความสำคัญที่ได้รับความสนใจ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคำซาว ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นตัวอย่างหนึ่งของการรวมกลุ่มเกษตรกรที่เริ่มต้นจากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและพัฒนาสู่การผลิตผลิตภัณฑ์เวชสำอางจากไหม โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม

กลุ่มยังขาดความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการ การตลาด และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนทางธุรกิจ

ผลิตภัณฑ์เวชสำอางจากไหมได้รับความนิยมในตลาดเพิ่มขึ้น เนื่องจากคุณสมบัติที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน เช่น ความปลอดภัย ความเป็นธรรมชาติ และประสิทธิภาพในการดูแลผิวพรรณ อย่างไรก็ตาม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคำขาวยังขาดการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และกลยุทธ์การตลาดที่สามารถแข่งขันในตลาดที่มีความต้องการสูงและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ ทำให้เกิดความจำเป็นในการค้นคว้าและพัฒนาแนวทางที่ช่วยให้กลุ่มสามารถยกระดับธุรกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

ท่ามกลางสภาวะการเติบโตและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม เพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนนั้น การขับเคลื่อนการเจริญเติบโตของประเทศต่าง ๆ ได้ถูกดำเนินการผ่านช่องทางหลากหลายรูปแบบศักยภาพทางด้านการจัดการของชุมชนมีความสำคัญและมีผลกระทบโดยตรงต่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ชุมชนจะเข้มแข็งได้ต้องเริ่มจากการพึ่งพาตนเองของคนในชุมชนซึ่งแนวทางหนึ่งในการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน คือ วิสาหกิจชุมชน

ปัจจุบันจึงเกิดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขึ้นมาเป็นจำนวนมาก กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคำขาว 32/1 ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2549 มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 41 คน ผู้มีส่วนร่วม เดิมมีภูมิปัญญาอยู่ภาคอีสานมีความรักในการทำไหมจึงได้รวมกลุ่มกันในชื่อ กลุ่มอีสานพลัดถิ่น ดำเนินการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ตั้งขึ้นมาเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ผู้เลี้ยงหม่อนไหมเน้นผ้า เป็นผลิตภัณฑ์หลัก เนื่องจากยุคโลกาภิวัตน์จึงไม่ประสบผลสำเร็จ ไหม สามารถนำมาแปรรูปเป็นสินค้าที่หลากหลายและใช้งานได้ทุกวัน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงเห็นว่า ไหม สามารถนำมา แปรรูปได้มากกว่า ผ้า จึงเกิดโครงการที่ชื่อว่า “มหัศจรรย์หม่อนไหม” และเริ่มผลิต ผลิตภัณฑ์กลุ่มเวชสำอางเกิดขึ้น

เวชสำอางถือเป็นผลิตภัณฑ์ที่รวมเอาคุณสมบัติของเครื่องสำอางและ/ยาไว้ด้วยกัน ปัจจุบันผู้บริโภคหันมานิยมผลิตภัณฑ์เวชสำอางมากขึ้น จึงต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและความสะอาดเป็นหลักตลอดจนความเชี่ยวชาญในการสกัดส่วนผสมที่มาจากธรรมชาติ การผลิตสินค้าจึงได้รับการสนับสนุนจากกรมหม่อนไหม ตั้งแต่วิธีการการคัดเลือกไหม การสกัดโปรตีนไหม การวิเคราะห์สายพันธ์ไหมที่เหมาะสมแก่การนำไปแปรรูปและช่วยกันส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมรวมถึงการเสริมในเรื่องของส่วนผสมการทำเวชสำอางตามประเภทต่าง ๆ รูปแบบสินค้าได้รับการออกแบบจากนักศึกษามหาวิทยาลัย เทคโนโลยี ราชชมงคลล้านนาในแต่ละรุ่น ในขณะที่เดียวกันกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคำขาวส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือ เกษตรกรรมจึงเกิดปัญหาด้านการดำเนินงานต่าง ๆ เช่น การตลาด ความคิดสร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยี ความเชี่ยวชาญ จึงทำให้การผลิตในปัจจุบันผลิตโดยอาศัยฝีมือจากชาวบ้านเป็นหลัก อีกทั้งกระบวนการการผลิตมีส่วนร่วมจากภายนอกไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันจึงส่งผลกระทบต่อทั้งด้านการบริหารจัดการ โครงสร้าง และรายได้

ปัจจุบันผลิตภัณฑ์เวชสำอางเกิดการแข่งขันและเป็นที่ยอมรับค่อนข้างสูง การรับรองมาตรฐานจึงเป็นไปได้ยากบวกกับต้องการจรรยาบรรณอาชีพกลุ่มหม่อนเลี้ยงไหมซึ่งปัจจุบันลดน้อยลง จึงมีความต้องการสร้างแนวคิดในการพัฒนาสินค้าเพื่อในอนาคตต้องการที่จะยึดเป็นอาชีพหลักแทนอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมุ่งหวังการพัฒนาด้านการตลาด ทักษะ ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยี ตลอดจน มีทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในทศวรรษที่ 2020 กลุ่มทักษะชีวิตและอาชีพ

นอกจากนี้ โครงการ "มหัศจรรย์หม่อนไหม" ที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนดำเนินการได้รับการสนับสนุนจากกรมหม่อนไหมและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ แต่ยังคงขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานและสมาชิกในกลุ่มเพื่อ

สร้างผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม การศึกษานี้จึงมุ่งเน้นการวิเคราะห์โครงสร้างการผลิตและการพัฒนาธุรกิจของกลุ่ม เพื่อหาแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ช่วยเพิ่มศักยภาพของกลุ่มและสร้างตัวอย่างให้กับวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ

เนื่องจากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จึงจะทำการศึกษาค้นคว้าโครงสร้างการผลิตและแนวทางพัฒนาธุรกิจและการพัฒนานำไปสู่รายได้ที่ยั่งยืนเพื่อ สร้างแนวคิดในการพัฒนาสินค้า ตลอดจนการสร้างแบรนด์ ผลของการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสมาชิกภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคำขาวให้เป็นต้นแบบกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงการพัฒนาการดำเนินงานธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดเล็ก บ้านคำขาว ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาเพื่อสร้างรายได้ที่ยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคำขาว ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นสำหรับการศึกษาแบบสอบถามนี้ถูกแจกจ่ายให้กับสมาชิกทั้งหมด 41 คนและเก็บคืนครบทุกชุด ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสถิติเพื่อคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อสะท้อนความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้

การศึกษานี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การตลาด และนวัตกรรม รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจแนวคิดพื้นฐานและทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนาธุรกิจ

การสัมภาษณ์เชิงลึกกับสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคำขาว เพื่อเข้าใจถึงปัญหาและข้อจำกัดที่กลุ่มเผชิญ

การสัมภาษณ์กับผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการธุรกิจและการตลาด เพื่อศึกษาแนวทางที่สามารถใช้พัฒนาและขยายธุรกิจได้

การสำรวจความคิดเห็นจากผู้บริโภคเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เวชสำอางที่กลุ่มพัฒนาขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้ SWOT Analysis เพื่อประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของกลุ่มในด้านต่าง ๆ เช่น การผลิต การบริหารจัดการ และการตลาด ข้อมูลที่ได้จะช่วยให้เห็นทิศทางการพัฒนาและแนวทางในการขยายตลาดและการสร้างความยั่งยืนในระยะยาว

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดเล็ก บ้านคำขาว ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และหาแนวทางที่นำไปสู่การสร้างรายได้ที่ยั่งยืน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในด้านการพัฒนาการดำเนินงานธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดเล็ก และแนวทางการพัฒนาเพื่อสร้างรายได้ที่ยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ซึ่งได้แก่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยการพัฒนาเวชสำอางจากโปรตีนใหม่ เช่น ครีมนำรุงผิวและเซรั่มที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคในด้านความปลอดภัยและธรรมชาติ การใช้เทคโนโลยีการสกัดโปรตีนใหม่ที่ทันสมัยช่วยเพิ่มคุณภาพของผลิตภัณฑ์และลดต้นทุนการผลิต นอกจากนี้ กลุ่มยังสามารถขยายช่องทางการตลาดผ่านออนไลน์ เช่น การขายบนแพลตฟอร์ม e-commerce และโซเชียลมีเดีย ซึ่งช่วยเพิ่มการเข้าถึงลูกค้าใหม่ ๆ และสร้างรายได้ที่ยั่งยืนในระยะยาว การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษาช่วยเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการตลาด และสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่แข็งแกร่งในด้านต่าง ๆ โดยผลการดำเนินงานดังกล่าวสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่มุ่งหวังให้กลุ่มวิสาหกิจสามารถสร้างรายได้ที่ยั่งยืนและมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สามารถแข่งขันในตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าแนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ยั่งยืนควรเน้นการส่งเสริมความรู้ด้านการบริหารจัดการธุรกิจ เช่น การจัดการต้นทุน การวางแผนการตลาด และการสร้างแบรนด์เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงลูกค้าในตลาดใหม่ ๆ โดยเฉพาะการตลาดดิจิทัลซึ่งกำลังเป็นที่นิยมในยุคปัจจุบัน ความร่วมมือระหว่างกลุ่มวิสาหกิจและสถาบันการศึกษายังมีบทบาทสำคัญในการออกแบบผลิตภัณฑ์และพัฒนาระบบการผลิตที่เหมาะสม การนำหลักการเรียนรู้แบบบูรณาการมาปรับใช้ในชุมชนช่วยเพิ่มโอกาสให้สมาชิกเรียนรู้และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ซึ่งตรงกับแนวคิดที่ระบุในเอกสารสาวิตรีเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี

จากการศึกษาผลการดำเนินงานของโครงการพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคำขาว อำเภอสนก้าแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าโครงการนี้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์หลักที่ได้ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามวัตถุประสงค์การพัฒนาการดำเนินธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดเล็กและแนวทางการพัฒนาเพื่อสร้างรายได้ที่ยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคำขาว ตำบลสนก้าแพง อำเภอสนก้าแพง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มวิสาหกิจสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์จากโปรตีนใหม่ เช่น เวชสำอาง (ครีมนำรุงผิว, เซรั่ม) และผลิตภัณฑ์ดูแลสุขภาพ ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยและส่วนผสมจากธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นผ่านการทดสอบคุณภาพและได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือในตลาด เพื่อหาแนวทางในการสร้างรายได้ที่ยั่งยืนและเสริมสร้างศักยภาพของสมาชิกในกลุ่ม ผลการวิจัย ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคำขาวได้มุ่งเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น เวชสำอางจากโปรตีนใหม่ ซึ่งตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เน้นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพสูง การนำเทคโนโลยีการสกัดโปรตีนใหม่มาใช้ ช่วยเพิ่มคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ลดต้นทุน และสร้างความแตกต่างในตลาด ในด้านการตลาด เป็นการเพิ่มช่องทางการตลาดผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น โซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ และ e-commerce ทำให้ผลิตภัณฑ์เข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้กว้างขึ้น นอกจากนี้ การสร้างแบรนด์ที่โดดเด่นยังช่วยให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่จดจำในตลาด และในด้านการบริหารจัดการและการอบรม สมาชิกในกลุ่มได้รับการฝึกอบรมในด้านการบริหารจัดการ การใช้เทคโนโลยีในการผลิต และการตลาด ซึ่งช่วยเสริมทักษะการจัดการธุรกิจและความรู้ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ โครงการยังสนับสนุนการขยายช่องทางการตลาดของกลุ่มวิสาหกิจ โดยการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น Facebook, Instagram และเว็บไซต์ขายสินค้าออนไลน์ ซึ่งช่วยให้กลุ่มสามารถเข้าถึงลูกค้าได้มากขึ้น ขยายฐานตลาดไปยังกลุ่มเป้าหมายใหม่ และเพิ่มการรับรู้ของแบรนด์ได้อย่างกว้างขวาง นอกจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการตลาด โครงการยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมหม่อนไหม รวมถึงองค์กรอื่น ๆ ที่ช่วยถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้กับกลุ่มวิสาหกิจ ช่วยปรับปรุงกระบวนการผลิต และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ ยิ่งไปกว่านั้น สมาชิกกลุ่มยัง

ได้รับการอบรมและพัฒนาทักษะในด้านการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาด ทำให้สมาชิกสามารถนำความรู้ไปปรับใช้เพื่อพัฒนากลุ่มวิสาหกิจได้อย่างยั่งยืน สุดท้ายโครงการนี้ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงของธุรกิจ และสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้กับชุมชนบ้านคำขาวในระยะยาว

การศึกษานี้มุ่งเน้นการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคำขาว และแนะแนวทางการพัฒนาเพื่อสร้างรายได้ที่ยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีจุดเด่นในการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น โดยเฉพาะไหมไทยในการสร้างผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง เช่น เวชสำอางจากโปรตีนไหม ผลการวิจัยพบว่าการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมหม่อนไหม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนา กลุ่ม ทั้งในด้านการจัดการทรัพยากร การสกัดโปรตีนไหม และการพัฒนาสูตรผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาดในปัจจุบัน การพัฒนาทักษะของสมาชิกในชุมชนยังช่วยเสริมศักยภาพให้กับกลุ่ม โดยเฉพาะการเรียนรู้ด้านการจัดการธุรกิจ การตลาด และการสร้างนวัตกรรมในกระบวนการผลิต

แนวทางการดำเนินงานของกลุ่มหม่อนไหมที่เสนอ คือ การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและตอบโจทย์กลุ่มผู้บริโภคที่เน้นคุณภาพและความเป็นธรรมชาติ การสร้างแบรนด์สินค้าที่มีเอกลักษณ์เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงการขยายช่องทางการจำหน่ายผ่านระบบออนไลน์ เพื่อตอบสนองต่อเศรษฐกิจดิจิทัล นอกจากนี้ กรมหม่อนไหมควรมีบทบาทในการให้ความรู้ด้านการตลาดดิจิทัล การจัดหาเงินทุนหมุนเวียน และการสนับสนุนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้ดึงดูดใจมากขึ้น

ความเกี่ยวข้องกับกลุ่มหม่อนไหมคือ การนำทรัพยากรในพื้นที่ เช่น ใบหม่อนและเส้นไหม มาใช้ประโยชน์สูงสุดผ่านกระบวนการที่ทันสมัยและยั่งยืน การวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาวิธีการผลิตอย่างสร้างสรรค์ช่วยเพิ่มศักยภาพให้กลุ่มหม่อนไหมในฐานะต้นแบบของวิสาหกิจชุมชนที่สามารถสร้างรายได้และความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้กับสมาชิกในระยะยาว ทั้งยังช่วยส่งเสริมให้ไหมไทยเป็นที่รู้จักในตลาดโลกผ่านการเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์ผู้บริโภคยุคใหม่

สรุปผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาการดำเนินธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดเล็กบ้านคำขาว ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การขยายช่องทางการตลาด และการสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้กับชุมชน ทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคำขาวสามารถเติบโตและแข่งขันในตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ผลวิเคราะห์แนวทางการจัดการ และ แก้ไขปัญหาการจัดการทางธุรกิจ

การดำเนินธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคำขาวพบว่ามีจัดการที่เน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น เช่น ใบหม่อนและเส้นไหม เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์และมูลค่าสูง อย่างไรก็ตาม การจัดการยังเผชิญกับข้อจำกัดในด้านการตลาด การเงิน และการผลิตที่เป็นระบบ ปัญหาด้านการตลาดมักเกิดจากความขาดแคลนความรู้เกี่ยวกับการตลาดดิจิทัล ทำให้กลุ่มยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคที่กว้างขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การขาดแคลนเงินทุนและการสนับสนุนด้านทรัพยากร เช่น เทคโนโลยีและอุปกรณ์ทันสมัย ทำให้การเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตยังไม่เกิดขึ้นอย่างเต็มรูปแบบ

แนวทางการจัดการที่นำเสนอคือ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการภายในกลุ่ม โดยเน้นการแบ่งหน้าที่และบทบาทของสมาชิกให้ชัดเจน เพื่อสร้างความโปร่งใสและประสิทธิภาพในการดำเนินงาน การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเสริมในด้านการตลาด เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์และโซเชียลมีเดีย จะช่วยเพิ่มช่องทางการจำหน่ายและสร้างการรับรู้ในแบรนด์สินค้าให้กว้างขวางขึ้น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยการเพิ่มมูลค่า

ผ่านนวัตกรรม เช่น การผลิตเวชสำอางจากโปรตีนไหมที่ผ่านการวิจัยและพัฒนาสูตรเฉพาะ จะช่วยสร้างความแตกต่างและตอบโจทย์ความต้องการของตลาดที่เน้นสินค้าคุณภาพสูง

สำหรับการแก้ไขปัญหาเฉพาะด้าน เช่น การตลาดดิจิทัล ควรมีการจัดอบรมให้สมาชิกมีความรู้เกี่ยวกับการสร้างเนื้อหาออนไลน์ การตั้งราคาที่เหมาะสม และการเลือกใช้ช่องทางการขายที่ตรงกลุ่มเป้าหมาย การขาดเงินทุนสามารถแก้ไขได้ด้วยการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมหม่อนไหม หรือ กองทุนชุมชน และการเข้าร่วมโครงการสนับสนุนสินค้าท้องถิ่นอย่าง OTOP นอกจากนี้ การสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และออกแบบบรรจุภัณฑ์จะช่วยให้สินค้ามีความน่าสนใจและแข่งขันได้ในตลาด

ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่าการแก้ไขปัญหาด้านการจัดการธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องอาศัยการปรับตัวและการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากภายในกลุ่มเองและจากหน่วยงานภายนอก การสร้างระบบบริหารจัดการที่ยั่งยืนควบคู่ไปกับการเพิ่มศักยภาพด้านการผลิตและการตลาด จะช่วยให้กลุ่มสามารถก้าวข้ามอุปสรรคและสร้างความสำเร็จได้ในระยะยาว

อภิปรายผล

จากการศึกษาในครั้งนี้ได้พบประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจหลายประเด็นด้วยกัน โดยแต่ละประเด็น จะมีส่วนที่เหมือน ส่วนที่แตกต่างและส่วนที่เสริมเนื้อหา จากงานวิจัยที่ใกล้เคียงอื่น ๆ

พบว่าสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคำขาวส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความสามารถ ในการแก้ไขปัญหาการจัดการทางธุรกิจ จึงนำแนวทางการจัดการ และการแก้ไขปัญหาการจัดการทางธุรกิจเข้ามาประยุกต์ใช้โดยมีแนวคิดต่าง ๆ ดังนี้ แนวคิดพื้นฐานทางการตลาด คือ เป็นการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานทางการตลาด และจัดสรรทรัพยากรของกิจการ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามแนวทางนั้น แนวทางการตลาดมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของสังคม ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ในด้านนี้ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงเข้าไปมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ หลังการศึกษาพบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคำขาวสามารถนำเอาแนวทางดังกล่าวไปปรับได้อย่างเหมาะสมเมื่อเทียบกับก่อนหน้านี้และมีการใช้แนวทางนี้อย่างต่อเนื่อง การใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และ สารสนเทศ และการมีส่วนร่วมในชุมชน พบว่าสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคำขาวส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ในระดับหนึ่งเป็นการพัฒนาปรับปรุงจากของเดิมที่มีอยู่ให้มีลักษณะต่างจากต้นแบบเพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมเช่น การปรับเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์ให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนำบรรจุภัณฑ์เดิมที่มีมาปรับปรุงให้แข็งแรงขึ้น โดยมีเจ้าหน้าที่รัฐเป็นผู้ให้คำแนะนำ ตลอดจนการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน จากเดิมที่ยังทำไม่เป็นระบบ ยังมีการสำรวจแบบไม่ทันสมัย เช่น ใช้กระดาษจด เจ้าหน้าที่รัฐจึงให้คำแนะนำและสอนการใช้ สื่อโซเชียลมีเดีย ในการติดตามแอปพลิเคชันดังนี้เช่น ติ๊กต็อก เฟสบุ๊ก อินสตาร์แกรม เพื่อรวดเร็วต่อการติดตาม ความคิดสร้างสรรค์ พบว่า แนวทางดังกล่าวเป็นแนวทางที่สามารถนำมาใช้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีการนำเอาเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในผลิตภัณฑ์ มีการส่งเสริมความรู้ในการสกัดโปรตีนจากรังไหมตลอดจนการปรับเปลี่ยนโรงเลี้ยงไหมและมีการปลูกต้นไม้โดยรอบมีการเก็บรักษา สารสกัดผลหม่อนให้คงสภาพอยู่นานนับเดือนได้ ในรูปของแคปซูลเล็กๆและสามารถนำแนวคิดดังกล่าวมาพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวแต่ละบุคคล

การมีส่วนร่วมในชุมชนเจ้าหน้าที่รัฐได้เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนเสนอความเห็นในการผลิตสินค้าต่าง ๆ และร่วมตัดสินใจตลอดจนมีการแก้ไขปัญหาาร่วมกันซึ่งสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีเมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ

การนำรูปแบบการพัฒนาในทศวรรษที่ 2020

กลุ่มวิชาหลัก สมาชิกในชุมชนและเจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎี กับปฏิบัติ ทักษะชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง เจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนสามารถวิเคราะห์ ตัดสินใจแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ระบุปัญหาหรือข้อมูลที่ต้องการวิเคราะห์ให้ชัดเจน (Define the problem) รวบรวมและประมวลผลข้อมูล พัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ นำแนวทางการแก้ปัญหา ไปทดสอบและ เลือกแนวทางที่ดีที่สุดไปดำเนินการใช้ซึ่งจะสามารถช่วยพัฒนาสมาชิกในชุมชนให้พร้อมสู่การ ดำเนินงานและการแก้ไขปัญหาได้ต่อไป

กลุ่มทักษะชีวิต และอาชีพ สมาชิกในชุมชนสามารถนำเอาทักษะชีวิต และอาชีพอยู่ในระดับมาก สมาชิกในชุมชนมีความสามารถในการปรับตัวและยืดหยุ่นตามสถานการณ์ มีความคิดริเริ่มและเกิดการเรียนรู้ ได้ด้วยตนเองตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีขึ้น

กลุ่มทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรม สมาชิกในชุมชนสามารถนำเอาทักษะชีวิต และ อาชีพอยู่ใน ระดับมาก สามารถคิดเชิงวิพากษ์ และแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบเนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความสามารถในการด้านนวัตกรรม สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงช่วยกันพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และขีด ความสามารถในการทำงานเพื่อให้สมาชิกในชุมชนและเจ้าหน้าที่ภาครัฐเกิดทักษะ การติดต่อสื่อสารที่ดี และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ผลการวิจัยตอบใจวิทยุวัตถุประสงค์ทั้งสองข้อ โดยเฉพาะในแง่ของการสนับสนุนการพัฒนา กลุ่ม วิสาหกิจชุมชนให้สามารถสร้างรายได้ที่ยั่งยืน และช่วยเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนผ่านการมีส่วนร่วมและการ นำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้

การอภิปรายผลวิจัยเปรียบเทียบกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การอภิปรายผลวิจัยเปรียบเทียบกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่าการพัฒนากลุ่ม วิสาหกิจชุมชนบ้านคำชาวสอดคล้องกับหลักการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่เน้นการพึ่งพาตนเอง แนวคิดนี้เป็น การเชื่อมโยงทรัพยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการบริหารจัดการเข้าด้วยกันเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในชุมชน การ สร้างผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย เช่น เวชสำอางใหม่ที่สามารถเจาะตลาดระดับกลางถึงสูง แสดงให้เห็นถึงความคิด สร้างสรรค์ที่ช่วยลดการพึ่งพารายได้จากอาชีพเกษตรกรรมแบบเดิม นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีช่วยเสริมสร้าง ประสิทธิภาพในกระบวนการผลิต เช่น การสกัดโปรตีนจากไหมที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ ทำให้ ผลิตภัณฑ์มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานยังมีข้อจำกัดบางประการ เช่น การขาดทุนทรัพยากรเทคโนโลยีขั้นสูงที่จำเป็นในบางกระบวนการ และการขาดความรู้ความชำนาญด้าน การตลาดออนไลน์ในกลุ่มสมาชิก

สรุปและข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในระยะเวลาที่กำหนดจึงไม่สามารถนำแนวคิดในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ไปปรับใช้ได้เท่าที่ควร ควรมีการกำหนดระยะเวลาในการนำเอาทฤษฎีต่างๆเข้าไปใช้ เช่น การนำแนวคิด

พื้นฐานทางการตลาดเข้าไปใช้ในตัวบุคคลเป็นระยะเวลา 1 เดือนแล้วจึงเริ่มเปรียบเทียบก่อน/หลัง และกำหนดการนำแนวคิดต่าง ๆ เข้าไปใช้เป็นระยะเวลา 1 เดือนจนกว่าสมาชิกจะได้รับการฝึกอบรมครบ ควรส่งเสริมให้มีการดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีระยะเวลาที่จำกัดทำให้การพัฒนา และการแก้ไขปัญหาส่วนใหญ่ยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร ยังคงอยู่ในระดับปานกลาง จากผลที่ได้จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีระยะเวลาในการเข้าร่วมพัฒนานานขึ้นจะส่งผลต่อการพัฒนาที่ดีขึ้น

อย่างไรก็ตาม แนวคิดพื้นฐานต่าง ๆ ยังมีความแปลกใหม่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังไม่คุ้นชินเช่น แนวคิดพื้นฐานทางการตลาดคือ เป็นการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานทางการตลาด และจัดสรรทรัพยากร ของกิจการ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายซึ่งต้องใช้เวลาในการจะพัฒนาแนวคิดที่เกิดขึ้นในตัวแต่ละบุคคลซึ่ง ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงหลักสูตร โดยเน้นการให้ความรู้สมัยใหม่เพื่อให้ทราบและสามารถนำไป ต่อยอดในการพัฒนาได้ ควรพิจารณาถึงแนวทางการจัดการและแก้ไขปัญหาการจัดการทางธุรกิจที่พบจาก การศึกษาครั้งนี้ว่ามีความสอดคล้องเหมาะสมหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดพื้นฐานทางการตลาดยัง จำเป็นต้องส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญคือการสนับสนุนทางการเงิน สนับสนุนให้ สถาบันการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม และ ระยะเวลาที่จะมีผลต่อการพัฒนาแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหา การจัดการทางธุรกิจ ตลอดจนควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการประเมินผล การศึกษาครั้งนี้เป็นการนำเอาแนวคิดต่าง ๆ เข้ามาพัฒนา เช่น แนวคิดพื้นฐานทางการตลาด การใช้เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วมในการศึกษาครั้งต่อไปจะเพิ่มแนวคิดให้มีความหลากหลายและแปลกใหม่ มากกว่านี้เพื่อที่จะได้สามารถพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ของสมาชิกในชุมชนและสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาให้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ควรมีการจัดอบรมให้สมาชิกในชุมชนมีทักษะเพิ่มเติมในด้านการบริหารธุรกิจ การจัดการต้นทุน และการตลาดออนไลน์ เพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาดที่มีความหลากหลายได้ นอกจากนี้ หน่วยงานสนับสนุน เช่น กรมหม่อนไหม ควรจัดหาแหล่งทุนและทรัพยากรเพิ่มเติมสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เช่น การวิจัยและพัฒนา เวชสำอางไหมสูตรใหม่ที่เหมาะสมกับตลาดสากล การสนับสนุนความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อให้คำปรึกษา ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ยังเป็นสิ่งสำคัญ ขณะที่ในระดับชุมชน ควรสร้าง เครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มวิสาหกิจในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อแบ่งปันทรัพยากรและแนวทางปฏิบัติที่ดี

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในระยะเวลาที่กำหนดจึงไม่สามารถนำแนวคิดในการแก้ไขปัญหาต่างๆไปปรับใช้ได้เท่าที่ควร ควรมีการกำหนดระยะเวลาในการนำเอาทฤษฎีต่างๆเข้าไปใช้ เช่น การนำ แนวคิดพื้นฐานทางการตลาดเข้าไปใช้ในตัวบุคคลเป็นระยะเวลา 1 เดือนแล้วจึงเริ่มเปรียบเทียบก่อน/หลัง และ กำหนดการนำแนวคิดต่างๆเข้าไปใช้เป็นระยะเวลา 1 เดือนจนกว่าจะครบ

ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สามารถตอบสนองความต้องการในตลาด เฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้บริโภคที่สนใจสินค้าออร์แกนิกหรือสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ การวิจัย เกี่ยวกับการปรับตัวของวิสาหกิจชุมชนในบริบทของเศรษฐกิจดิจิทัล และการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการ กระจายสินค้าและบริการจะช่วยขยายโอกาสทางการตลาดและเสริมสร้างความยั่งยืนในระยะยาว

บรรณานุกรม

- ธรรมบุญ โรจนะบุรานนท์, 2531. “ความหมายของเทคโนโลยี”. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2567.
http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/2039/3/supassara_kong.pdf
- ปรีดา พุททวงศ์, 2552. “แนวคิดการเป็นผู้ประกอบการ” สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2567 จากฐาน
“แนวคิดการมีส่วนร่วมนักศึกษา” <http://cmuir.cmu.ac.th/handle/6653943832/16699>
- พันธุ์อาจ ชัยรัตน์, 2547. “บทนำเบื้องต้นของการจัดการนวัตกรรม”. การจัดการนวัตกรรมสำหรับผู้บริหาร.
กรุงเทพฯ: สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- ศุภชัย หล่อโลหการ, อดพงษ์ พรหมนุชาธิป, ปัทมาวดี พัวพรหมยอด, 2553. *การจัดการนวัตกรรมสำหรับผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- เมทินี จันทินอก, 2553. *แนวทางการพัฒนากลยุทธ์ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน จังหวัดจันทบุรี*. จันทบุรี:
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- ยุพาพร รูปงาม, 2545. *การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานประมาณในการปฏิรูประบบราชการ*. กรุงเทพฯ:
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- สง่า ทับทิมหิน, 2552. *การประเมินภาวะสุขภาพและปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่เสี่ยงต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานใน
วิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มผ้าทอมือในเขตจังหวัดอุบลราชธานี*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัย
อุบลราชธานี
- สุนณา เกิดสินธุ์ชัย, 2550. “การมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนใน
จังหวัดปทุมธานี”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม